№75 жалпы орто билим берүү мектеп-лицейи

Ачык сабак

Тема: Улуттук оюндар

9- "А" класс

Назырбекова Гүлмира Гапаровна

2021-2022-окуу жылы.

№ 75 жалпы орто билим берүү мектеп-лицейи

Кыргыз тили

9-"А" класс

Мугалим: Назырбекова Гүлмира Гапаровна

Сабактын темасы: Кыргыздын улуттук оюндары

Грамматика: Бир өңчөй мүчөлөрдөгү жалпылагыч сөз.

Сабактын максаттары:	**Күтүлүүчү натыйжалары:**
А) Тема боюнча жаңы сөздөрдү өздөштүрүшөт. Улуттук оюн тогуз коргоол оюнун баяндап досуна кат жазышат.	Тема боюнча жаңы сөздөрдү өздөштүрүшөт. Тогуз коргоол оюнун баяндап досуна кат жаза алышса.
Б) Берилген маалыматты угушат, видео маалымат көрүшөт. Кырдаалдык тапшырманы аткарышат.	Жаңы тема боюнча маалыматты көрүшүп , угушуп, кырдаалдык тапшырмаларды аткара алышса.
В) Улуттук баалуулуктардын бири болгон тогуз коргоол оюнунун келдип чыгышы жана оюндун жүрүшү жөнүндө маалымат алышат.	Улуттук баалуулуктардын бири болгон тогуз коргоол оюнунун келдип чыгышы жана оюндун жүрүшү жөнүндө маалымат алышса

Сабактын методу: коммуникативдик метод

Сабактын жабдылышы: ТСО, текст, тогуз коргоол тактасы, такта

Сабактын жүрүшү:

Мугалимдин ишмердүүлүгү. Окутуучу жана өнүктүрүүчү компененттери, тапшырмалары жана көнүгүүлөрү	**Окуучулардын ишмердүүлүгү, Сабактын өз ара аракеттерди уюштуруунун жана аткаруунун формалары**
1. **Сабактын киришүү бөлүгү А) окуу иштерин мотивдештирүү.** Жагымдуу маанай тартуулоо менен бүгүнкү сабагыбызды баштайбыз.	
Балдар, " билим түгөнгүс байлык " деген акыл сөз менен бүгүнкү	

сабагымды баштагым келди. Ошол байлыктын ээси болуш үчүн биз дагы күнүгө талбай билим алып, билим аркылуу табияттын табышмактуу сырларын ачууга бел байлап , аракеттенип келебиз. Демек, билгенибизден биле элегибиз көп. Эмесе, билим алуу үчүн алган сапарыбызды андан ары улантабыз	
Б) Билимди актуалдаштыруу. Өтүлгөн теманы кайталоо. (4 мүнөт)	
Балдар, анда өткөн сабакка кайрылабыз. - Тактадагы сүрөттөрдү карагыла, Сүрөттөгү оюндардын аталышын, Сүрөткө тиешелүү текстти тапкыла.	Сүрөт боюнча улуттук оюндун аталышын табышат. Сүрөткө тиешелүү текстти табышат.
Сабактын темасын жана максаттарын билдирүү	
Балдар бүгүнкү сөз кыла турган темабыз эмне деп ойлойсуңар. Кайсы улуттук оюн жөнүндө сөз кылабыз.	Ойлорун айтышат
Сабактын негизги бөлүгү	
Жаңы сөздөр менен тааныштыруу:	
Коргоол таштары – Чүчү кулак - Нар төө - Бай казан -	Жаңы сөздөрдү кайталашат. Жаңы сөздөр менен сүйлөмдөрдү түзүшөт.
Сабактын грамматикасы: Бир өңчөй мүчөлөрдү жалпылагыч сөздөр.	Көп чекиттин ордуна жалпылагыч сөздөрдү коюшат.

сабагымды баштагым келди. Ошол байлыктын ээси болуш үчүн биз дагы күнүгө талбай билим алып, билим аркылуу табияттын табышмактуу сырларын ачууга бел байлап, аракеттенип келебиз. Демек, билгенибизден биле элегибиз көп. Эмесе, билим алуу үчүн алган сапарыбызды андан ары улантабыз	
Б) **Билимди актуалдаштыруу. Өтүлгөн теманы кайталоо.** (**4 мүнөт**)	
Балдар, анда өткөн сабакка кайрылабыз. - Тактадагы сүрөттөрдү карагыла, Сүрөттөгү оюндардын аталышын, Сүрөткө тиешелүү текстти тапкыла.	Сүрөт боюнча улуттук оюндун аталышын табышат. Сүрөткө тиешелүү текстти табышат.
Сабактын темасын жана максаттарын билдирүү	
Балдар бүгүнкү сөз кыла турган темабыз эмне деп ойлойсуңар. Кайсы улуттук оюн жөнүндө сөз кылабыз.	Ойлорун айтышат
Сабактын негизги бөлүгү	
Жаңы сөздөр менен тааныштыруу:	
Коргоол таштары – Чүчү кулак - Нар төө - Бай казан -	Жаңы сөздөрдү кайталашат. Жаңы сөздөр менен сүйлөмдөрдү түзүшөт.
Сабактын грамматикасы: Бир өңчөй мүчөлөрдү жалпылагыч сөздөр.	Көп чекиттин ордуна жалпылагыч сөздөрдү коюшат.

Көп чекиттин ордуна жалпылагыч сөздөрдү койгула. Кыз куумай, топ таш, тогуз коргоол .... кыргыздын улуттук оюндары. ....: апам, атам жана эжем конокко кетишти. Айгүл , Асан жана Медер .... киного кетишти. .... китеп, дептер, калемсап жана китеп сатып алдым.	Кыз куумай, топ таш, тогуз коргоол .... кыргыздын улуттук оюндары. ....: апам, атам жана эжем конокко кетишти. Айгүл , Асан жана Медер .... киного кетишти. .... китеп, дептер, калемсап жана китеп сатып алдым
Маалымат менен таанышрыруу Кыргыз элинин кылым карытып, илгертен бери унутулбай ойнолуп келе жаткан улуттук оюндарынын бири " Тогуз коргоол" оюну. Бул оюн балдардын ой-жүгүртүүсүн ойготуп, акыл-эсин өстүргөн. Оюндун жүрүшүндө кошуу, кемитүү, көбөйтүү, бөлүү амалдарынын баары аткарылат. Ошондуктан, бул оюнду көчмөндөрдүн математикасы (математика качевников деп коюшат. Бул оюнду "Манас эпосунда да ойнолгону айтылат. Ошол жерден үзүндү ким айтып берет?	Үзүндүнү билген окуучулар айтып беришет.
Практикалоо Келгиле "Тогуз коргоол тактасы менен таанышалы. 1- Оюкчалар казан же үй деп да аташат. 2- Бринчи үй эмне деп аталат ?	"Тогуз короол тактасы менен танышышат. Оюндун шарты боюнча талкуулашат, жүрүш жасашат.

<table>
<tr><td>1- Ат өтпөс
2- Текилдек үй
3- Көк моюн
4- Бсл
5- Жаман үй
6- Эки тиш үй
7- Тел үй
8- Куйрук үй

Бул оюнда жаш өлчөмү чектелбейт. Оюн башталарда ак, кара жак үчүн чүчү кулак менен чечилет.</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Легенда окушат, которушат. (чынжырча түрүндө)
Илгери жолоочулар төөлөрүнүн үстүнө ар түркүн нерселерди жүктөп алып кетип бара жатып, бир жерге түнөөгө мажбур болушат да конуп калышат экен. Эки чоң нар төөнү жүгү менен ортого коюп, калгандары тегерете уктап калышат. Эртеси баягы кетип бараткан жолун андан ары улантып кетишет. Кокусунан өтүп бара жаткан башка жолоочулар жакшылап көз жүгүртүшсө, эки тарабы тогуздан он сегиз, ортосунда эки чоң төө жаткан орундар жерге чөгүп кетиптир. Төөлөр жаткан чуңкурларга төөнүн коргоолдору кургак болуп катып калыптыр. Ошондо жолоочулардын бири , ушул оюнду ойлоп чыккан деген пикирлер бар. Төөнүн кыгын да коргоол дешет. Ошондуктан оюндун аты “тогуз коргоол” деп аталып калган дешет.</td></tr>
<tr><td>Интервью

“Интервью” оюну ойнолот. Жуптарда иштешет. Оң тарап суроо берет. Сол тарап жооп берет.</td><td>Улуттук оюн “тогуз коргоол” жөнүндө бири биринен интервью алышат.
Оң тарап суроо берет , сол тарап жооп берет.</td></tr>
<tr><td>Жыйынтыктоо</td><td>(5 мүнөт)</td></tr>
<tr><td>Чет мамлекетте жашаган досубуздан кат келди. Бул катта бизден “Тогуз коргоол” оюнубузга кызыгып калганын жазыптыр жана бизден ушул оюн жөнүндө маалымат</td><td>Каттын түзүлүшү
1) Кайрылуу
2) Киришүү
3) Негизги бөлүк</td></tr>
</table>

берүүңөрдү сураныптыр. Кана анда азыр чет өлкөдө жашаган досуңарга кат жазгыла. Жазган катыңарда досуңардын сураныччы боюнча " Тогуз коргоол" оюну жөнүндө кенен жазгыла. Каттын түзүлүшү 1) Кайрылуу 2) Киришүү 3) Негизги бөлүк 4) корутунду Бул иш боюнча жыйынтыктоочу баа коюлат. (Баалоо критерийи менен тааныш	4) Корутунду Кат жазышат
Баалоо	

Калыптандыруучу баалоо сабак учурунда үзгүлтүксүз жүргүзүлөт.

Жазуу ишин баалоо критерийлери

1	Каттын сабаттуу жазылышына	1-3 упай
2	Каттын түзүлүшү туура сакталса	1-3 упай
3	Тогуз коргоол оюну тууралуу көп, туура маалымат жазса	1-3 упай
Жалпы: 7-9 упай		"5"
5-7 упай		"4"
3-5 упай		"3"

Үй иши: Жаңы сөздөрдү жаттоо, Улуттук тогуз коргоол оюну деген темада жуптар менен диалог түзүү

Жазуу ишин баалоо критерийлери

1	Каттын сабаттуу жазылышына	1-3 упай
2	Каттын түзүлүшү туура сакталса	1-3 упай
3	Тогуз коргоол оюну тууралуу көп, туура маалымат жазса	1-3 упай
Жалпы: 7-9 упай		“5”
5-7 упай		“4”
3-5 упай		“3”